

CANTUS FIRMUS

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Els altres Ballarín

S'ha mort mossèn Josep Maria Ballarín, i els mitjans de comunicació li han dedicat l'atenció que mereixia pel seu indiscutible gruix humà i intel·lectual. També n'han parlat, esclar, perquè Ballarín ha estat un personatge popular als mitjans. Durant força temps, mossèn Ballarín hi havia participat assíduament, i tothom en recorda la bonhomia i sentit de l'humor. A més, n'han pogut fer memòria molts periodistes que s'havien acostat a entrevistar-lo. Hi anaven comptant que del seu esperit irreverent n'acabarien arrencant un titular escandalós posat en boca d'un capellà, ni que al final fos el mateix Ballarín qui els encolomava la mitja dotzena de frases que més li convenien a ell.

LA NOTORIETAT DE BALLARÍN també li venia de ser un dels escriptors més llegits, amb èxits literaris difícils d'explicar amb les regles habituals amb què funcionen els *bestsellers*. El cas és que mossèn Ballarín exercia una llibertat d'esperit que li permetia traspasar la frontera de la correcció política. I ho feia amb una intel·ligència múrrria i alhora amb una sensibilitat que s'emparava, precisament i paradoxalment, en la seva condició de capellà, l'ofici que molts considerarien el més políticament correcte de tots. I, per si no fos prou, entre els milers de deixebles i els centenars d'amics que al llarg dels anys havien pelegrinat fins allà on fos que fes veure que s'amagava, també n'hi havia uns quants de notables del món de la política, el món de l'esport i el món acadèmic.

PERÒ SI ÉS CERT que Ballarín ha estat un capellà excepcional, en cap cas no ha estat l'únic. De fet, Ballarín era el gran –va entrar al seminari de Solsona amb més de 26 anys– d'una molt particular generació de capellans formats a la postguerra, en els pitjors temps del franquisme. Una generació extensa en nombre i en qualitats. Ens falta una bona història de l'Església catòlica de la postguerra, més enllà de les empobridores aproximacions als compromisos polítics de la jerarquia. I és que és obvi que aquells seminaris dels quaranta i cinquanta –Lleida, Solsona, Vic, Barcelona...– van proporcionar una notable formació que, si bé seria exagerat qualificar d'antisistema (franquista), sí que estava fora del sistema educatiu llavors hegemònic. I en van ser beneficiaris aquells milers d'adolescents que s'hi acostaven, ja fos amb una vocació religiosa marcada per l'experiència de la guerra o mirant de fugir de la misèria per la via d'uns estudis que ningú més els podia oferir. O tot alhora.

SARAI RUA

.....
Aquells seminaris dels quaranta i cinquanta van proporcionar una formació que estava fora del sistema educatiu llavors hegemònic

I als seminaris hi van trobar una llavor d'honestetat i dignitat personals, d'ambició intel·lectual i d'arrelament al país –tant els que van acabar capellans com els que no– que fins que no s'estudiï bé haurem de dir que és sorprenent. I això per no parlar dels ordes religiosos d'homes i de dones, refugi i alhora gresol d'exactament les mateixes virtuts.

LES 'PLEGADES' POSTCONCILIARS dels 70 (els capellans que es van secularitzar) van ferir aquella generació. O qui sap si encara la va garbellar i enfortir més. Però en van quedar molts, i tots excepcionals. Alguns ja són morts. Els Carrera, Deig o Huguet, per dir tres noms que he conegut prou bé. D'altres –no diré cap nom perquè no els sé tots i alhora no me'n voldria deixar cap–, per poc que puguin, segueixen al peu del canó, a la vuitantena, sense saber què és això de jubilar-se, conscients que després d'ells hi haurà un buit enorme. I encara queden algunes desenes més de deixebles, fets de la mateixa fusta.

BALLARÍN S'HA MORT. Però per no traïr la seva memòria l'hem de vincular a tota aquesta generació de capellans extraordinaris. Ballarín ha estat excepcional, potser el més popular, però en cap cas un espècimen únic.